

Ärende: VN/25733/2021

Utkast till Finlands digitala kompass

1. Kompassens syfte

Skriv utlåtandet i textfältet nedan

Bildningsalliansen stöder de målsättningar som kompassen presenterar. Det är speciellt värt att uppmärksamma att kompassen utgår från individens behov och förutsättningar.

Kompassen bygger till stora delar på EUs digitala kompass som lanserades i mars 2021. Den är en del av EU:s Digitala decennium och formulerar 4 målområden, kompetens, digitalisering av företag, digital infrastruktur och digitala offentliga tjänster. Dessa syns också i den finska kompassen. Det som Finland gör i sitt utkast är att tydligare fokusera på individen.

De centrala värderingarna och principerna i den digitala kompassen är ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet samt digital delaktighet, jämlikhet och bildning, förtroende, redbarhet, ansvarsfullhet samt transparens. Värderingarna är helt i enlighet med de värderingar som ligger som grund för den fria bildningens utbildningar och verksamhet.

Målsättningen är att stärka den digitala delaktigheten genom en rad åtgärder, bland annat genom bildning och att säkerställa att den digitala kompetensen är hög bland medborgarna i Finland. Den fria bildningen i Finland har under många år utfört längre och kortare kompetenshöjande insatser för finländarnas digitala färdigheter. Fria bildningen finns i hela landet, har låg tröskel på sina utbildningar och dessa bygger på deltagarnas förutsättningar och kunskapsnivå snarare än färdigt uppställda läroplaner. I arbetet med att förverkliga Finlands digitala kompass har därför den fria bildningen goda förutsättningar att bidra, förutsatt att man i den fortsatta beredningen tar med den i beräkningen.

Bildningsalliansen arbetar för fri bildning på svenska i Finland. Under det senaste decenniets digitalisering av Finlands offentliga tjänster har det svenska språket ofta eftersatts så att de digitala

tjänsterna inte alltid finns tillgängliga på svenska, eller så finns de i begränsad omfattning. Eftersom målsättningen med kompassen är att bidra till ett öppet, demokratiskt och jämlikt förtroendesamhälle är det avgörande att ingen lämnas utanför. Underrepresenterade grupper i samhället som har bristande digitala kompetenser och dessutom hör till en annan språkgrupp än den finska får inte lämnas utanför.

Utkastets beskrivning av digital bildning är exemplarisk i sin tydlighet och är ett bra exempel på hur Finland idag ser på digitaliseringen. Då det tidigare har varit vanligt att se på digitaliseringen som en teknisk fråga och kompetensen som i huvudsak teknisk följer utkastet nu i högre utsträckningen samma förståelsegrund som ligger bakom bland annat DigComp 2.1. Här går utkastet dessutom ett steg längre och ser den digitala bildningen på ett mer holistiskt sätt, vilket är helt i linje med hur den fria bildningen verkar.

I arbetet med att stärka medborgarnas digitala kompetens räcker det inte med allmänna målsättningar om förbättringar. Vi har varit på väg in i en digital vardag redan länge, och ändå finns det grupper som hamnar utanför, som blir exkluderade. Lika viktigt som att presentera en vision för framtiden är det därför att också vara medveten om strukturella och andra hinder som ligger i vägen för visionen.

Under 2021-2022 har Nordiskt Nätverk för Vuxnas Lärande (www.nvl.org) via ett forskningsprojekt tagit fram 5 rekommendationer som åtgärdsförslag med utgångspunkt i de vanligaste orsakerna till att folk inte deltar i utbildning och/eller fortbildning inom digitalisering. Genom att vara medveten om hinder kan kompassen bidra till ett bättre genomförande av visionens målsättningar. Även SITRAS många rapporter om dataekonomin, delaktighet, det kontinuerliga lärandet osv är viktiga resurser i det fortsatta arbetet.

Ett vanligt förekommande problem med nationella strategier och reformförslag är avsaknaden av mätbara resultat och indikatorer. Utkastet till Finlands digitala kompass presenterar utförligt varje del av processens genomförande samt nyckelresultat. Detta gör processen överskådlig och förståelig. Samtidigt riskerar de tidigare presenterade målsättningarna av delaktighet att försvinna på vägen.

En process i den här storleksordningen är till sin natur komplex, och det kan lätt göra helheten svåröverskådlig. Därför skulle det vara önskvärt att kompassen hela tiden skulle återkoppla till de olika delarnas betydelse och konsekvens för individen. Detta behövs om kompassens uttalade målsättning att utgå från individen skall kunna bli verklighet.

Dessutom är det viktigt att alla aktörer sitter med vid bordet då kompassens olika delmoment genomförs. En förutsättning för ett förtroendesamhälle är transparens, också i

förändringsprocessen. Regelbundna medborgarkonsultationer och delaktighet i beslutsprocesser alltid där det låter sig göras är två saker som skulle öka transparensen och medägarskapet.

Överlag är kompassen väl genomtänkt, tydligt presenterad och ett välkommet tillskott i arbetet med att hantera dagens och morgondagens digitala vardag.

2. Utmaningar och möjligheter

Skriv utlåtandet i textfältet nedan

-

3. Målsättningar

Utlåtande om delområdet gällande kompetens

-

Utlåtande om delområdet gällande infrastruktur

-

Utlåtande om delområdet gällande företag

-

Utlåtande om delområdet gällande offentliga tjänster

-

4. Nyckelresultat

Utlåtande om delområdet gällande kompetens

-

Utlåtande om delområdet gällande infrastruktur

-

Utlåtande om delområdet gällande företag

-

Utlåtande om delområdet gällande offentliga tjänster

-

5. Indikatorer

Utlåtande om delområdet gällande kompetens

-

Utlåtande om delområdet gällande infrastruktur

-

Utlåtande om delområdet gällande företag

-

Utlåtande om delområdet gällande offentliga tjänster

-

6. Uppföljning av resultaten och utvärdering av de samhälleliga effekterna

Skriv utlåtandet i textfältet nedan

-

7. Övriga observationer om utkastet till den digitala kompassen

Skriv utlåtandet i textfältet nedan

-

Nordin Henrika
Bildningsalliansen rf